

Sygn. akt VI Ga 71/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anna Harmata

po rozpoznaniu w dniu 31 marca 2015 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: Ł. A.

przeciwko : (...) Sp. z o.o. w R.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda co do pkt II i pkt III wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 2 października 2014r. sygn. akt V GC 771/14 oraz na skutek apelacji pozwanego co do punktu I i III wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 2 października 2014r. sygn. akt V GC 771/14

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że

I. zasądza od pozwanego (...) Sp. z o.o. w R. na rzecz

powoda Ł. A. kwotę 2 387, 84 zł (dwa tysiące trzysta osiemdziesiąt siedem złotych 84/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 14 grudnia 2013r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1 559,13 zł tytułem

zwrotu kosztów procesu,

2. oddala apelację pozwanego,

3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI Ga 71/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 31 marca 2015 r.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 2 października 2014 r. sygn. akt V GC 771/14, Sąd Rejonowy w Rzeszowie Wydział V Gospodarczy w sprawie z powództwa Ł. A. przeciwko (...) Sp. z o.o. w R. o zapłatę kwoty 2.387,84 zł, zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.296,20 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty (pkt. I wyroku), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt. II wyroku) oraz zniósł wzajemnie koszty postępowania pomiędzy stronami (pkt. III wyroku).

Uzasadniając motywy swego rozstrzygnięcia Sąd I instancji - mając na uwadze, że powód wywodził swe żądania z umów spedycji - przyjął, iż kluczowymi dla rozstrzygnięcia sprawy kwestiami było : ustalenie czy w istocie doszło do

wykonania pierwszej z umów dotyczącej transportu towaru z (...)do (...)oraz czy doszło do zawarcia pomiędzy stronami kolejnej umowy dotyczącej przewozu powrotnego z (...)do (...). Odnosząc się do kwestii wykonania umowy zawartej pomiędzy stronami stosownie do treści zlecenia (...), Sąd Rejonowy przyjął, iż powód umowę tę, zrealizował albowiem przewoźnik, którym powód się posłużył odebrał przesyłkę i dostarczył ją do miejsca przeznaczenia. Okoliczności natomiast, dotyczące uszkodzenia przesyłki, osoby za uszkodzenie odpowiedzialnej i jej ewentualnego zawinięcia, nie mają wpływu na ocenę faktu wykonania umowy, stanowią bowiem ewentualną podstawę do stwierdzenia nienależytego wykonania umowy a nie jej niewykonania. Pozwany nie sformułował w sprawie zarzutu nienależytego wykonania umowy, a swe żądania oparł wyłącznie na twierdzeniach odnośnie niewykonania umowy. W konsekwencji, Sąd I instancji uznał żądanie powoda za zasadne w zakresie obejmującym wynagrodzenie za realizację umowy dotyczącej przewozu z (...)do (...), wskazując zarazem, iż bezzasadnym w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego było żądanie zapłaty wynagrodzenia za transport powrotny albowiem w okolicznościach niniejszej sprawy brak stosunku umownego w oparciu o który, powód mógłby skutecznie domagać się należności z powyższego tytułu. Sąd I instancji przywołał w tym względzie okoliczności faktyczne niniejszej sprawy, a to, iż M. L. jednoznacznie zakomunikował pracownikowi powoda, że brak jest możliwości wystawienia zlecenia spedycyjnego i zapłaty za przewóz powrotny. W tym zakresie Sąd Rejonowy stwierdził, iż umowa spedycji z zasady jest odpłatna a w konsekwencji, iż do jej zawarcia pomiędzy stronami nie doszło.

W związku z powyższym Sąd Rejonowy uznał powództwo za zasadne częściowo, a to w zakresie żądania wynagrodzenia wynikającego z pierwszej umowy, której przedmiotem był odbiór towaru i przewóz z (...)do (...). Sąd zasądził w tym zakresie od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.296,20 zł i oddalił powództwo w pozostałym zakresie jako bezzasadne na podstawie art. 794 § 1 k.c. W przedmiocie odsetek Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. Orzeczenie w przedmiocie kosztów procesu Sąd oparł na treści art. 100 k.p.c.

Od powyższego wyroku apelację wniosła strona powodowa (co do pkt II i III) oraz strona pozwana (co do pkt I i III).

Strona powodowa zaskarżyła przedmiotowe rozstrzygnięcie w części w której Sąd oddalił powództwo oraz zniósł wzajemnie koszty postępowania wnosząc o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w części, w której Sąd oddalił powództwo (pkt II wyroku) oraz uwzględnienie powództwa także w tej części, poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 1.091,64 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 14 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty,
2. zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej kosztów procesu (pkt III wyroku), poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu w całości, w tym kosztów zastępstwa procesowego zgodnie ze spisem kosztów przedłożonym na rozprawie w dniu 2 października 2014 r.,
3. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Przedmiotowemu rozstrzygnięciu skarżący zarzucił:

1. naruszenie przepisu postępowania mogącego mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 321 k.p.c., poprzez przyjęcie, że Sąd jest związany podstawą prawną żądania pozwu,
2. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 65 § 1 oraz art. 65 § 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że wolą stron nie było zawarcie umowy spedycji lub przewozu,
3. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 68² k.c. poprzez jego błędne niezastosowanie w niniejszej sprawie
4. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 735 § 2 k.c. w zw. z art. 796 k.c. poprzez błędne niezastosowanie tych przepisów w niniejszej sprawie,

5. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 15 ust 1 oraz art. 16 ust 1 Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu towarów (CMR), sporządzonej w G. w dniu 19 maja 1956 r. (Konwencja CMR) poprzez ich błędne niezastosowanie w niniejszej sprawie,

6. naruszenie przepisu postępowania mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., w postaci sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem, przez dokonanie oceny dowodów w sposób nasuwający zastrzeżenia z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania oraz w sposób niewszechstronny; skarżący wskazał, iż w świetle tych zasad nie można zaakceptować stwierdzenia przez Sąd I instancji, że „brak jest stosunku umownego w oparciu o który powód mógłby skutecznie domagać się należności z tego tytułu”.

Skarżący podniósł także zarzut, naruszenia prawa materialnego tj. art. 405 k.c. poprzez jego błędne niezastosowanie w niniejszej sprawie, a to na wypadek nie uznania przez Sąd Okręgowy ww. zarzutów za zasadne.

Strona pozwana zaskarżyła wyrok Sądu Rejonowego w części, tj. co do pkt. I i pkt. III, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania odwoławczego.

Skarżący wyrokowi zarzucił:

1. naruszenie art. 794 § 1 k.c. poprzez jego błędną interpretację i przyjęcie, że umowa spedycji rodzi po stronie przyjmującego zlecenie zobowiązanie starannego działania, a nie zobowiązanie rezultatu jakim jest m. in. dostarczenie przesyłki do wskazanego odbiorcy w taki sposób, że odbiorca nie ma prawa odmowy jej przyjęcia,

2. naruszenie art. 471 k.c. w zw. z art. 794 § 1 k.c. poprzez jego błędną interpretację polegającą na przyjęciu, że umowa spedycji została wykonana pomimo dostarczenia do odbiorcy przesyłki uszkodzonej, co skutkowało odmową przyjęcia jej przez odbiorcę.

Pismem z dnia 25 lutego 2015 r. powód wniósł odpowiedź na apelację pozwanego wnosząc o jej oddalenie w całości i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Sąd Okręgowy uwzględnił apelację powoda, oddalił zaś apelację pozwanego.

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy w zakresie, w jakim zostały poczynione, w ocenie Sądu Okręgowego zostały poczynione w sposób prawidłowy i mieszczący się w granicach przysługującej Sądowi I instancji swobodnej oceny dowodów. Zarzut apelacji w tym zakresie stanowił więc w istocie polemikę skarżącego ze stanowiskiem Sądu I instancji zajęтым w sprawie. Art. 233 k.p.c. daje sądowi możliwość oceny wiarygodności i mocy dowodów według własnego przekonania. Ocena dowodów może być skutecznie podważona tylko wtedy gdy, brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej, albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych (wyrok SN z 27.09.2002, II CKN 817/00, LEX nr 56906; wyrok SN z dnia 14.12.2001 r., V CKN 561/00). Zdaniem Sądu Okręgowego powyższych reguł dowodzenia w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy nie naruszył, wskazując w toku ustaleń na jakich dowodach się oparł, dokonane ustalenia w dowodach tych znajdowały odzwierciedlenie.

Sąd Okręgowy podzielił wyjściowo stanowisko Sądu Rejonowego, iż strony istotnie zawarły umowę spedycji. Dający zlecenie (pozwany) zlecił powodowi jako spedytorowi odbiór przesyłki z siedziby nadawcy i jej przewiezienie z miejscowości B. we (...) do miejscowości L. w (...). Zgodnie z Ogólnymi Warunkami Zlecenia o nr (...) (k. 13), powód jako spedytor przyjął na siebie również obowiązek realizacji umowy przewozu. W związku z powyższym istniejący stosunek obligacyjny wynikający z umowy spedycji został rozbudowany o elementy właściwe dla umowy przewozu zgodnie z art. 800 k.c. a powód jako spedytor nie tracąc pozycji uzyskanej przez zawarcie umowy spedycji, uzyskał

nadto prawa i obowiązki przewoźnika. Tym samym dotychczasowy "prosty" stosunek zobowiązaniowy spedycji uległ przekształceniu w "złożony" stosunek zobowiązaniowy, łączący w sobie treść dwóch typów stosunków obligacyjnych: przewozu i spedycji. (J. R., System prawa prywatnego, C.H. B., Tom VII, str. 612).

Zważając na okoliczność, iż prawa i obowiązki powoda jako spedytora zostały rozszerzone o obowiązki i prawa przewoźnika, a także mając na uwadze okoliczność, iż zgodnie z treścią umowy spedycji miejscem przyjęcia przesyłki do przewozu była (...)a miejscem rozładunku (...), stosownie do oznaczeń umownych, zastosowanie w niniejszej sprawie znajdowała Konwencja o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR) z dnia 19 maja 1956 r. (Dz. U. z 1962.49.238). Zgodnie z art. 3 Konwencji CMR, przewoźnik odpowiada jak za swoje własne czynności i zaniedbania, za czynności i zaniedbania swoich pracowników i wszystkich innych osób, do których usług odwołuje się w celu wykonania przewozu, kiedy ci pracownicy lub te osoby działają w celu wykonania swych funkcji. Tym samym powód wobec pozwanego odpowiadał na zasadzie odpowiedzialności przewoźnika mimo, iż zlecił przewóz podwykonawcy, przewoźnikowi R. D. prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą (...), który wykonał przedmiotowy przewóz z miejsca załadunku do miejsca rozładunku zgodnie z warunkami umownymi tj. zleceniem nr (...) (k. 17). Ww. powierzenie nie spowodowało powstania stosunku prawnego pomiędzy nadawcą przesyłki, a podwykonawcą powoda jako przewoźnika (W. Górski, K. Wesołowski, Komentarz do przepisów o umowie przewozu i spedycji, str. 265-266).

Zlecony przewóz został wykonany. Przede wszystkim wskazać należy, iż powód zobowiązał się do odebrania przesyłki i jej przewiezienia z miejsca załadunku do miejsca rozładunku. Podstawową istotą umowy przewozu rzeczy jest ich przemieszczenie z jednego miejsca w drugie, przy czym owo przemieszczenie jest zasadniczym, a nie ubocznym przedmiotem umowy. Brak rozładunku nie powoduje, iż przewóz nie został wykonany. Wynika to m.inn. z art. 15 i art. 16 Konwencji CMR, przewidujących przeszkody w wyładunku, wydaniu towaru, nie łącząc niniejszego z sankcją przyjęcia wykonania lub nie przewozu, ani też z należnością bądź nie zapłaty przewoźnego. W realiach niniejszego sprawy odbiorca odmówił przyjęcia towaru, co przewidziane jest w art. 15 ust 1 Konwencji CMR, zgodnie z którym jeżeli po przybyciu towaru do miejsca przeznaczenia okażą się przeszkody w jego wydaniu, przewoźnik powinien zażądać instrukcji od nadawcy. Jak wynika z ustalonego przez Sąd Rejonowy stanu faktycznego, powód dostarczył towar do miejsca rozładunku tj. do (...), jednakże odbiorca towaru odmówił jego przyjęcia. W związku z okolicznością, iż przewoźnikowi nie przysługuje wobec odbiorcy prawo żądania odbioru przesyłki, powód zwrócił się do nadawcy tj. do pozwanego o dalsze instrukcje, który wyraźnie wskazał, iż przedmiotowy towar powinien przewoźnik przewieźć do miejsca jego załadunku we Francji. Przewoźnik instrukcją tą wykonał. W związku z powyższym powodowi jako przewoźnikowi należało się wynagrodzenie (przewoźne) za wykonanie przewozu na całej trasie tj. od miejsca załadunku towaru do miejsca gdzie odbiorca odmówił odebrania przedmiotowego towaru, a także za dalszy przewóz zrealizowany zgodnie z poleceniem nadawcy tj. od miejsca odmowy odbioru towaru przez odbiorcę do miejsca jego załadunku we (...). Powód uzyskał bowiem z mocy prawa uprawnienie wynikające z art. 16 ust 1 Konwencji CMR, stosownie do którego treści przewoźnik ma prawo do zwrotu kosztów spowodowanych wykonaniem przez niego instrukcji, chyba że koszty te wynikły z jego winy. Pozwany w niniejszej sprawie winy przewoźnika nie udowodnił, a na nim to spoczywał ciężar dowodu w tym zakresie, skoro to on z teje okoliczności (noszącej charakter wyjątku od reguły) wywodził korzystne dla siebie skutki. Dodać należy, iż przepisy Konwencji ściśle przewidują, kiedy nienależnym jest przewoźne (podlega zwrotowi) i nie przewidują niniejszego w sytuacji odmowy przyjęcia towaru, a jedynie w sytuacji jego zagubienia lub uszkodzenia i to wówczas proporcjonalnie do wysokości, o którą obniżyła się wartość towaru (art. 23 i 25 konwencji). W niniejszej sprawie z tej okoliczności pozwany nie wywodził skutków w zakresie obniżenia wartości przewoźnego, nie wykazując zresztą żadnych konkretnych proporcji w tym zakresie.

Stąd też mając powyższe na uwadze należało przyjąć, iż pozwany był zobowiązany na podstawie łączącego strony stosunku obligacyjnego tj. umowy spedycji rozbudowanej o elementy właściwe dla umowy przewozu, do zapłaty na rzecz powoda kwoty 2.387,84 zł wynikającej z faktur VAT o nr: (...) z dnia 26 września 2013 r. oraz (...) z dnia 27 września 2013 r.

Reasumując, uznając, iż apelacja strony powodowej co do pkt II i pkt III wyroku Sądu Rejonowego zasługiwała na uwzględnienie Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, iż zasądził od

pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.387,84 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty (pkt 1 ppkt. I), w przedmiocie odsetek Sąd Okręgowy orzekając po myśli art. 481 § 1 i 2 k.p.c.

W przedmiocie kosztów procesu zważywszy na wynik sprawy, a to, iż stroną wygrywającą ostatecznie jest strona powodowa, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz strony powodowej na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c. kwotę 1.559,13 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Na powyższą kwotę złożyły się: opłata od pozwu - 100 zł, opłata od pełnomocnictwa - 17,00 zł, koszty zastępstwa procesowego - 600,00 zł, koszty dojazdu pełnomocnika do budynku Sądu - 842,13 zł (k. 86). W toku sprawy zeznającym świadkom nie przyznano zwrotu kosztów. Uwzględniając zarzut strony powodowej co do kosztów procesu, Sąd Okręgowy uznał, iż koszty podróży do siedziby tut. Sądu pełnomocnika strony powodowej w kwocie 842,13 zł, stanowią koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony w myśl art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Mając powyższą argumentację na uwadze Sąd Okręgowy nie podzielając zarzutów apelacji pozwanego - na podstawie art. 385 k.p.c. - apelację strony pozwanej co do pkt I i III wyroku Sądu Rejonowego jako bezzasadną, o czym orzekł w pkt. 2 wyroku.

W przedmiocie kosztów postępowania odwoławczego Sąd orzekł jak w pkt 3 wyroku - na podstawie art. 108 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i oraz § 12 ust. 1 pkt. 1 w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1349, z późn. zm.), stosownie do wyniku postępowania apelacyjnego.